

Orosz Árpád tájékoztatója

Ami a Polgári Kollégiumot illeti, az elsőként említett területen, az eseti döntések terén az elmúlt félévben, egészen pontosan november 30-áig van adatunk, több mint ezer ügyben hozott határozatot a Kúria. Ezen a téren a Kúria lehetőségei korlátozottak, ahogy én szoktam fogalmazni, csak olyan ügyben tudunk dönteni, amit a felek az asztalunkra tesznek, illetve még hozzá kell tennem, hogy azokban sem mindig, hisz a törvény számos esetben a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből adódóan korlátozza a Kúria lehetőségeit, tehát nincs módunk sok esetben a hozzánk forduló kérelmeket érdemben elbírálni. Ezek közül a konkrét ügyek közül egyet szeretnék megemlíteni, ha lesz rá alkalmam, időm, vagy esetleg kérdés kapcsán. Ez a közelmúltban hozott döntésünk, a West-Balkán szórakozóhelyen bekövetkezett tragédiának a kártérítési kérdésében hozott döntésünk. Az az érdekessége ennek, hogy itt a Kúriának a 2018. január 1-éig hatályban volt régi Pp.-nek, - ami 65 évig volt hatályban - az értelmezése kérdésében kellett még most döntenie. De most ezt tegyük félre és nézzünk az elvi iránymutató tevékenységét a Kúriának és azon belül a Polgári Kollégiumnak. A legkeményebb irányítási eszköz, a legerősebb a jogegységi határozat. A Kúria Polgári Kollégiumának öttagú tanácsa 2019 második félévében egy jogegységi határozatot hozott. Ez a jogegységi határozat már az új polgári perrendtartás kérdésével foglalkozott. Az volt a kérdés, hogy ha az elsőfokú bíróság visszautasítja a keresetlevelet, milyen döntést hoz a másodfokú bíróság, különösképpen akkor, ha a másodfokú bíróság meg tudja állapítani egyértelműen, hogy a visszautasításnak nem volt alapja. A lehetséges válasz az ügy vetődött fel, hogy vagy hatályon kívül helyezi a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését, vagyis új eljárásra, az eljárás megismétlésére utasítja, vagy pedig megváltoztatja az elsőfokú bíróság végzését és mellőzi a visszautasítást. A jogegységi tanács ez utóbbi mellett tette le a voksát, tehát kötelezően mondtuk ki, hogy ebben az esetben a másodfokú bíróság megváltoztatja az elsőfokú bíróság végzését és mellőzi a visszautasítást. Ez gyakorlatilag azt jelenti, ennek az az üzenete, hogy ezzel végleg lezárul ez a kérdés, tehát tovább megy az ügy, tehát előre visszük, mehet az eljárás, nincsen már vita ebben a kérdésben, tehát meg kell kezdeni a per érdemi tárgyalását. Ennek a jogegységi eljárásnak van egy olyan vetülete is, hogy megmutatja, hogy felértékelődik az új polgári perrendtartás kapcsán a másodfokú bíróságoknak a szerepe, hiszen egyébként ez az

ügy nem kerülhetett volna a Kúria elé konkrét eseti döntés formájában, mert a felülvizsgálat ilyen eljárásjogi kérdésben nem megengedett. Azt is mutatja, hogy a másodfokú bíróságok általában jól értelmezik az új polgári perrendtartást, viszont ebben az eljárási kérdésben mégis csak bizonytalanság volt a másodfokú bíróságok között. Ez döntően ítélőtáblákat jelentett. Itélőtáblán belül is a bíróság gyakorlatában ez nem megengedhető, tehát akkor a Kúriának itt van lehetősége és élünk ezzel a lehetőséggel, hogy beavatkozzunk. És van ennek egy olyan üzenete is, hogy a kérelemnek a tartalma szerinti elbírálását is kimondja indokolásában a jogegységi tanács. Nem határozhatja meg a döntésnek a terjedelmét az, hogy a fél hatályon kívül helyezést vagy megváltoztatást kért. Ha a hatályon kívül helyezés iránti kérelme tartalma szerint a megváltoztatásra irányul, a kérelemnek ez a formai megjelölése nem lehet akadálya annak, hogy a mondott döntést meghozza a Kúria. Egyebekben pedig ami a jogegységesítő eszközöknek a soft területét illeti, ott azt hiszem, hogy az elmúlt évben és annak második félévében teljesült ki az a stratégiában is megfogalmazott elképzelésünk, hogy a Kúria nem felülről kíván irányítani, hanem bevonva az alsóbb fokú bíróságokat is szeretné ezt a jogegységesítő szerepét ellátni. Ennek olyan fórumai vannak, mint a már többször említett joggyakorlat-elemzés. Konkrétan ez a Polgári Kollégiumot illetően azt jelentette, hogy folyik egy joggyakorlat-elemzés éppen a 2018. január 1-étől hatályba lépett új polgári perrendtartással összefüggésben, azon belül is a keresetlevél visszautasítása kapcsán kialakult bírói gyakorlatot vizsgáljuk. Ez a joggyakorlat-elemző csoport a munkájának a vége felé jár, január-februárban az összefoglaló véleményünket letesszük a Polgári Kollégium elé, és a Polgári Kollégium dönt ennek az elfogadásáról. A vizsgálatról annyit, hogy eddig példátlan módon 1700 ügyet vizsgált meg ez a csoport és az első megállapítások azt mutatják, hogy a bíróságok jogértelemezésében voltak azt mondhatom most vadhajtások az első időben, de látszik, hogy ez kiegyensúlyozódik sokszor más iránymutatásunknak is köszönhetően. Gondolok a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezletének állásfoglalásaira, itt kell említeni az új polgári perrendtartás értelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület állásfoglalásait, és ezek már visszaköszönek. Elmondhatom ezt a joggyakorlat-elemző csoport által vizsgált ügyekben. A 2018-as évben, annak is az elején attól volt hangos a sajtó is, hogy a bíróságok rendre visszautasítják a keresetlevelet mondjuk azért, mert nem az új polgári perrendtartás által megjelölt sorrendben fogalmazta meg a fél a keresetlevelét, amely egyébként logikusan ugyan az, ahogyan a fogalmazást az én időmben tanultuk: legyen bevezetés, bevezető

rendelkezés, tárgyalás, tehát érdemi rész és legyen zárórész. Tehát eldőlt ez a vita, hogy ez nem jelent ilyenfajta formai sorrendet, hanem csak azt jelenti, hogy különüljenek el ezek az egységek, de azon belül is különösképpen a törvénynek a felsorolása az nem sorrend. Valamennyi feltételnek teljesülnie kell, de nem azt jelenti, hogy formailag is abban a sorrendben. Ha voltak visszautasítások ilyen formai megközelítésben az elején, azt mutatja már az eddigi tapasztalat, hogy ezek eltűntek. Példának okáért azonosító adatoknak a megjelölése, a nem természetes személy perbeli jogképességének és a képviselői jogképességének igazolása, ezt valóban elvárja a törvény. De most már eseti döntések is mutatják, így megint csak a másodfokú bíróságnak van kiemelt szerepe. Például a gazdasági társaságról tudnunk kell, hogy jogképes, meg annak a képviselője, a törvényes képviselője az ügyvezető, és ez nem speciális normán alapszik, akkor ennek a levezetése nem kell. Ilyen konkrét példákat tudok még sorolni. A joggyakorlat-elemző csoport mellett említettem már a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezletét, amely novemberben két napon tárgyalt még mindig sok eljárásjogi kérdést. Azért most már érezzük, hogy az eljárásjog az azt kell, hogy szolgálja, hogy az anyagi jog érvényesüljön, tehát az anyagi jogi kérdésekről sem feledkezhetünk meg. Tehát ennek a tanácskozásnak már témája volt a sérelemdíj, a kártérítés körében az előreláthatóság kérdése, példának okáért. A konzultációs testület állásfoglalásainak a száma az elmúlt fél évben huszonnégy, ezeket mind közzé tesszük. Sőt a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezletének állásfoglalásait feldolgoztuk ez elmúlt tíz évre visszamenően, és valamennyi állásfoglalást - még egyszer hangsúlyozva, ami nem kötelező, de még is azt gondoljuk, hogy a bírókat és a hozzánk fordulókat, jogkeresőt is segítő módon - megismerhetővé tettük. Említeni kell még az új Ptk. Tanácsadó Testületét. Ez annyiban speciális, hogy ebben a testületben már nem csak bírák vesznek részt, hanem a jogtudomány jeles képviselői, más szakmák, hivatásrendek képviselői, ügyvédek is. Ez a testület megint azt szolgálja a munkájával, hogy nem feltétlenül a jogalkotóhoz szaladunk és jogszabálmódosítást kezdeményezünk, hanem próbáljuk megoldani azokat a kérdéseket, amelyek értelmezéssel megválaszolhatók. Én azt gondolom, hogy a West-Balkán ügy legyen esetleg egy kérdés tárgya. Köszönöm szépen a figyelmüket.